

Grondslagen van het nieuwe leven

Richard Sibbes

uitgave van:

De Tabernakel
preken met verwachting

Eerder uitgegeven preken van jaargang 24

1. Tot een zaligmaker der wereld	William Jay
2. De doop als levensbron	Thomas Manton
3. Ontsteek een lichtend vuur	Octavius Winslow
4. Hoe zal ik tot God gaan?	Horatius Bonar
5. Jezus verschijnt	Charles Haddon Spurgeon

Jaargang 24 – nummer 6 – mei 2022

Toelichting foto omslag:

Dieren van dezelfde soort zien we vaak samen, rustig liggend of staand. Misschien gaat dat niet altijd vreedzaam, maar er zijn diersoorten die wij zeker niet bij elkaar zouden zetten. Wolven en lammeren bijvoorbeeld. Toch komt er een dag waarop ook zij in vrede met elkaar zullen omgaan. De dag waarop de vrede van onze Heere volmaakt zal zijn. Het is deze vrede waar-toe we nu al geroepen zijn. Richard Sibbes wijst ons in deze preek de weg van deze vrede in onze dagen.

Bronvermelding

Oorspronkelijke titel: The Touchstone of Regeneration

Bron: Richard Sibbes, The Works of Richard Sibbes, Edinburgh: Banner of Truth (1973)

De preek is vertaald onder verantwoordelijkheid van Stichting De Tabernakel. De pdf en de originele Engelse tekst zijn te vinden op de website: www.tabernakel.nl

Vormgeving en druk: Drukkerij AMV, Lunteren

Grondslagen van het nieuwe leven

En de wolf zal met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen; en het kalf, en de jonge leeuw, en het mestvee tezamen, en een klein jongske zal ze drijven. De koe en de berin zullen tezamen weiden, hun jongen zullen tezamen neerliggen, en de leeuw zal stro eten, gelijk de os. En een zuigeling zal zich vermaken over het hol van een adder; en een gespeend kind zal zijn hand uitsteken in de kuil van de basilisk. Men zal nergens leed doen noch verderven op de ganse berg Mijner heiligheid; want de aarde zal vol van kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken.

Jesaja 11:6-9

In verschillende preken over deze Schriftwoorden heb ik al eerder uitgelegd dat deze tekst een profetie is die de vruchten van het koninkrijk van Christus in de Evangeliebedeling voorzegt. Ze toont de wonderlijke verandering die Christus in mensen teweegbrengt. Die worden in dit Schriftgedeelte getekend in de gelijkenis van een dier, zoals een leeuw, een wolf, een beer, een luipaard enzovoort. De strekking hiervan is dat God het woeste, kwaadaardige, scherpe en venijnige van onze natuur zal wegnemen. In plaats daarvan zal Hij ons ertoe brengen op een liefdevolle, tedere, milde en zachtmoedige wijze met elkaar om te gaan.

Veel aspecten uit deze tekst zijn al afzonderlijk aan de orde geweest. We bespraken de toestand en natuurlijke staat van de mens, waarin hij een wild dier, leeuw, slang enzovoort genoemd kan worden. Daarvoor stonden we stil bij de verandering die Christus vervolgens in ons werkt, die inderdaad een wonderlijke verandering is.

Om te beginnen werd duidelijk dat iedere ziel die naar de hemel wil gaan, een verandering moet ondergaan. Daarna hebt u gehoord waar die verandering uit moet bestaan. Het gaat niet om de stofelijke delen van het menselijk lichaam, maar om de verdorven eigenschappen van het verstand, of, zo u wilt, van de ziel en al haar

vermogens. Ten derde heb ik u getoond wie deze verandering ondergaat. Dat lezen we in vers 9: deze verandering wordt gewerkt in de kerk van God in deze wereld, die in mijn tekst de 'berg van Gods heiligheid' wordt genoemd. In Hebrreeën 12:22 wordt de kerk 'de berg Sion, de stad van de levende God' genoemd. Het vierde dat aan de orde kwam, was door Wie deze verandering wordt teweeggebracht, Wie daarvan de oorsprong is. Deze is afkomstig van de God van genade en vloeit naar ons toe door onze Heere Jezus Christus, Die is 'God, geopenbaard in het vlees' (1 Tim. 3:16).

In de vijfde plaats onderzochten we door welk middel deze verandering teweeg wordt gebracht. We zagen dat dit wordt veroorzaakt door de kennis van de wet. De reden waarom er geen leed aangedaan zal worden of verderving zal plaatsvinden op heel deze heilige berg is dat de aarde vol zal zijn van kennis des HEEREN, gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken (Jes. 11:9). Dat houdt in dat er een overvloedige, grondige, wel toebereide en blijvende kennis van de HEERE zal zijn. Deze kennis zal iedereen begrenzen, omdat ieder weet wat zijn plicht is, waardoor er op heel deze heilige berg een onderlinge vrede zal zijn.

Om deze tekst af te ronden, zal ik er nu voor de zesde en laatste maal over spreken, en nu over de kenmerken van deze verandering. Of liever, over de gevolgen ervan, de zekere en onmiskenbare tekenen. Verwacht echter niet van mij dat ik nu een algemene uiteenzetting van alle kenmerken van de wedergeboorte zal geven. Ik zal mij beperken tot deze tekst en u die tekenen tonen die dit Schriftgedeelte ons aanreikt. Wie deze tekenen bij zichzelf ontdekt, mag er zeker van zijn dat hij ook de andere bezit.

Voordat we echter verder in detail treden, wil ik eerst een algemene waarheid aanwijzen, namelijk deze: in de wedergeboorte wordt de boosaardigheid en wreedheid van onze verdorven natuur getemd, onderworpen en weggenomen. Dat is in heel dit Schriftgedeelte het voornaamste teken van deze verandering, wat in de afzonderlijke details nog duidelijker zal worden.

Wat heeft het te betekenen dat de jonge leeuw en het kalf, en de luipaard bij de geitenbok, samen neerliggen? Dat zij hun soortgenoten verlaten en tot een andere, vreemde soort naderen? Wat heeft het te betekenen dat ze hun jongen aan elkaar toevertrouwen? Dat de leeuw niet langer, zoals vroeger, op rooftocht zal gaan om bloed te vergieten, maar stro zal eten zoals de os? En dat de adder de zuigeling laat spelen boven de ingang van zijn hol? En dat zij allemaal zo tam zijn dat een kleine jongen ze zal drijven, ze zal meevoeren en over hen zal heersen?

Wat betekent dit alles? Wel, dat als de gewelddadigheid en de boosaardigheid van onze wrede natuur wordt weggenomen, dit niet anders dan een uitnemend en onfeilbaar teken van de wedergeboorte is. Dit is een betrouwbaar teken, want Romeinen 1:29 laat zien dat het hart van nature vol kwaadaardigheid en zondige wreedheid is. Wanneer dat wordt onderworpen en beteugeld, is dat volgens Galaten 6:7-9 en Efeze 4:17 en andere Bijbelplaatsen een bijzondere blijk van genade. In Galaten 5 ziet u dat afgoderij, toverij, vijandschappen, ruzie, toorn, woede-uitbarstingen, egoïsme, onenigheid en dergelijke vruchten van de oude mens zijn. Ook leest u hier over een verandering, namelijk een vernieuwing van de nieuwe mens in liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid, zaken waartegen de wet zich niet richt. Daar ziet u wat de tekenen van het verderf zijn en welke grote verandering de wedergeboorte teweegbrengt.

Opmerkelijk is echter dat de Heilige Geest in deze Schriftplaatsen aanspoort tot werken van barmhartigheid, tot het vervullen van plichten jegens mensen, zoals zachtmoedigheid, matigheid en lankmoedigheid, en daarbij geen plichten noemt die wij rechtstreeks aan God verschuldigd zijn. Waarom wordt er op deze plichten ten opzichte van mensen zo aangedrongen? Wel, om aan te tonen dat onze verdorvenheid niet zozeer zichtbaar wordt in ons dienen van God, als wel in werken van barmhartigheid ten opzichte van de mensen. Mensen kunnen namelijk de wereld wel bedriegen door uiterlijke gerechtigheid te veinzen, maar wat betreft het doen van

werken van barmhartigheid is geen ontkomen mogelijk. Vandaar dat alle profeten oproepen tot werken van barmhartigheid en dat ook Christus Zelf ons daartoe uitnodigt. Als het offer van een eerstgeborene of tienduizenden oliebekken, of vergelijkbare offeranden, de Heere zouden behagen, zou dit alles gegeven kunnen worden om de zonden van de ziel te verzoenen. Maar de Heere vraagt om werken van barmhartigheid en zachtmoedigheid, en dat we ootmoedig wandelen met God (vergl. Mi. 6:7-8).

Mensen kunnen er gemakkelijker toe gebracht worden om vroomheid ten toon te spreiden in de dienst van God dan om barmhartig te zijn voor hun medemensen. Volgens mij ligt de oorzaak hierin, dat de duivel een leugenaar is en een moordenaar van den beginne (Joh. 8:44). Zijn voornaamste eigenschap is dat hij een moordenaar is. Daarom werkt hij zó in de kinderen van de ongehoorzaamheid dat zij, net als hij, de moordzuchtige neiging hebben om geen genade te tonen en niemand te hulp te komen. Dit laat zien dat zulke mensen zijn vergiftigd met hetzelfde soort vergif dat in hem huist. Hieruit kunt u afleiden dat allen in wie hemelse wijsheid is, zachtmoedig moeten zijn en zich ver van deze moordzuchtige neiging moeten houden.

Jakobus merkt op: 'Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit zijn goede wandel zijn werken in zachtmoedige wijsheid.' Hij spreekt ook over een duivelse wijsheid, die niet van boven komt, maar vol 'bittere nijd en twistgierigheid' is. 'Maar de wijsheid die van boven is, is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezegelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordelende en ongeveinsd' (Jak. 3:13, 15-17). Aldus toont hij de wapenrusting van Gods kinderen; dat waaraan een christen te herkennen moet zijn.

Kortom, dit is dus het algemene kenteken dat de wedergeboorte is begonnen: als de kwaadaardigheid en bitterheid die van nature uit ons hart voortkomen, zijn weggenomen, en zachtmoedigheid en goedertierenheid en dergelijke daarvoor in de plaats gekomen zijn.

Dit is over het algemeen een betrouwbaar teken dat deze verandering heeft plaatsgevonden. Nu zal ik spreken over de kenmerken en onfeilbare tekenen van wedergeboorte waar Jesaja 11:6-9 over spreekt, en die in een zekere mate in iedere wedergeborene aanwezig moeten zijn.

1. Wie wedergeboren is, is ongevaarlijk

Het eerste teken is dat iemand ongevaarlijk is. Dit wordt in heel dit tekstgedeelte verondersteld en pas als laatste genoemd. Toch breng ik het hier als eerste naar voren, omdat het in alle tekenen aanwezig is. Want er wordt gezegd dat de zuigeling zich zal vermaken over het hol van een adder en hem geen kwaad zal overkomen. Dat duidt toch op een milde en ongevaarlijke aard, het tegenovergestelde van onze natuurlijke kwaadaardigheid en hardvochtigheid? In Spreuken 3:27 staat dat we het goede niet mogen onthouden aan degene die het toekomt, al zou het binnen onze macht liggen om dat te doen. Onder het goede in deze tekst versta ik werken van barmhartigheid, dus dat wij in onze werken van liefdadigheid zo veel mogelijk op God moeten lijken. Hij die weigert zijn naaste in nood barmhartigheid te bewijzen, is een moordenaar. Hoe kan iemand zeggen dat hij vernieuwd is, tenzij hij enigszins op God lijkt in het tonen van barmhartigheid? Bij goddelozen zien we dat het een van hun voornaamste eigenschappen is, kwaad te doen. Zij verheugen zich in de zonde. Goddeloze werken zijn voor hen als eten en drinken. Zij dromen er steeds van de een of andere vervloekte daad te doen. Maar een eigenschap van Gods kinderen is, dat zij ongevaarlijk zijn. Om deze genadegave nog beter te onderzoeken, zullen we twee kenmerken hiervan behandelen.

Het eerste is dat wij geen zonde willen doen, ook al zou geen enkel schepsel het merken. Het is als bij een adder, die ongemerkt zou kunnen bijten wanneer een zuigeling de hand op zijn hol legt, maar toch zijn kop weer naar binnen trekt. Dus als een mens ongemerkt zou kunnen zondigen, maar dat toch niet wil, is dat een waarachtig bewijs dat iemand ongevaarlijk is. Bij Herodes was dat niet zo,

hoewel hij zich een tijdlang inhield en Johannes niet liet onthouden. Maar dat was meer uit mensenvrees dan om enige andere reden. Daarom noemt Christus hem een vos (Luk. 13:32), omdat hij verre was van de ongevaarlijkheid waarover wij spreken. Zo zien we dat de leer van Christus wel aan velen gepredikt kan worden, maar dat de kracht daarvan zich maar tot weinigen uitstrekt.

Geliefden, ik wil dat ieder van ons dit overdenkt. Wij leven allen in het koninkrijk van Christus. Maar waar is de man die, hoewel hij ongemerkt zou kunnen zondigen, dat toch niet wil doen? In Jozef treffen wij een loffelijk voorbeeld van deze genadegave aan. Hoewel hij ongezien had kunnen zondigen, deed hij het toch niet. Hij zei: 'Hoe zou ik dan dit grote kwaad kunnen doen, en zondigen tegen God?' (Gen. 39:9). Velen zijn er die het vuur van hun tong in bedwang houden en het geweld van hun handen alleen maar intomen omdat ze niet in staat zijn om kwaad aan te richten. Velen vleien het volk van God nu en spreken zoals ze doen, alleen maar omdat ze hen geen kwaad durven en kunnen doen, terwijl ze, wanneer de gelegenheid zich zou voordoen, hen zouden bijten! Indien ons de gelegenheid wordt geboden om te zondigen en we dat toch niet doen, toont dit aan dat er een verandering heeft plaatsgevonden. Het laat zien dat wij ongevaarlijk zijn.

Een tweede kenmerk is dat iemand die wordt uitgedaagd om te zondigen, zich daar toch van onthoudt. Dit is een betrouwbare toets. Er werd gezegd dat een zuigeling zich zal vermaken over het hol van een adder en een gespeend kind zijn hand zal uitsteken in de kuil van de gifslang. Is hier geen sprake van een provocatie, terwijl er toch geen kwaad wordt gedaan? Hiermee geeft de Heilige Geest ons een betrouwbaar teken. Veel mensen hebben van nature een mild karakter en zullen zich daarom wellicht van het kwade onthouden als het in hun vermogen ligt. Eveneens zouden veel mensen die slechts een natuurlijke gezindheid hebben, vanwege bepaalde bijbedoelingen godsdienstig willen leven. Maar wanneer ze uitgedaagd worden, zullen ze in vuur en vlam staan en onmiddellijk klaarstaan om u aan te vliegen. Waaruit blijkt dan hun godsdienst? Want, zoals

Christus zegt, zelfs zondaars doen goed aan degenen die hun goed doen en kwaad aan degenen die hun kwaad doen (zie Luk. 6:33). Daar hoeft niemand dank voor te verwachten. Maar indien we het verdragen en geen wraak nemen wanneer wij worden uitgedaagd, is dat een gezegende zaak. De apostel zegt dat als er oprechte liefde in ons hart is, zij niet verbitterd raakt (1 Kor.13:5).

In Jesaja 53:7 lezen we dat Christus verdrukt werd, 'doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van Zijn scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open' (Jes. 53:7). Zo deed Hij, zo deden heilige mensen en zo moeten ook wij doen als we het leven willen zien. We moeten zijn als schapen. Ook al zien we dat zelfs zij elkaar zo nu en dan verdringen, dat gaat niet met veel geweld gepaard. Bovendien duurt het niet lang. De apostel beveelt ons elkaar te verdragen, te vergeven (Kol. 3:13), opdat de twist zal eindigen. Dus als ik niet in staat ben iets kleins te vergeven, maar mijn tong gebruik om boze woorden te spreken, of als mijn hart vastbesloten is iemand iets betaald te zetten, is mijn toestand beklagenswaardig. Als dit al onze goedheid zou zijn, hebben we een heel armzalige goedheid. Dan bent u niet ongevaarlijk en moet u twijfelen aan uw staat. De ware goedheid en de werkelijk gezegende staat is dat we de raad van onze Zaligmaker, Jezus Christus, opvolgen, Die zegt: 'Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel aan hen, die u haten; en bidt voor hen, die u geweld doen, en die u vervolgen' (Matth. 5:44). Ongevaarlijk zijn betekent dus: ook al krijgen we de kans om ongezien te zondigen en worden we daartoe uitgedaagd, we doen het niet.

Tot zover het eerste punt. Nu ga ik verder met het tweede kenmerk, namelijk dat iemand vriendschappelijk is in de omgang.

2. Wie wedergeboren is, is vriendschappelijk in de omgang

Deze vriendschappelijke omgang zien we in heel dit tekstgedeelte terug. Maar voor wie geldt deze vriendelijke omgang? Niet voor

leeuwen onderling of wilde dieren onderling, want vele daarvan kunnen elkaar niet verdragen. Wanneer de neushoorn en de eenhoorn elkaar ontmoeten, zullen ze vechten. Dat geldt ook voor het wilde paard en de beer. Maar als ze uiteindelijk toch samen door een deur kunnen, zullen ze met elkaar omgaan zoals wilde dieren met elkaar omgaan. In Jesaja 11 gaat het echter verder, want de wolf en het lam, de koe en de beer, de luipaard en de geitenbok, het kalf en de jonge leeuw zullen samen neerliggen en de zuigeling zal zich vermaken bij het hol van de adder. Ze verkeren niet slechts in elkaars gezelschap, zoals wilde dieren onderling, maar gaan ondanks hun verschillende aard ook vriendschappelijk met elkaar om.

Om dit op onszelf toe te passen: van nature waren we allemaal leeuwen, beren, wolven en onverzoenlijke haters van het goede in anderen. Nu zal er echter een onderlinge verbondenheid zijn in denken en spreken. De vriendschappelijke omgang met hen die al eerder dienaren van God waren, die geroepen zijn, is een zeer betrouwbaar teken dat deze verandering in ons is gewerkt. De apostel zegt: 'Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben' (1 Joh. 3:14). Ook Christus, onze Meester, zegt: 'Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander' (Joh. 13:35). Deze intimiteit duidt op bloedverwantschap. In de Schrift is het namelijk gebruikelijk om de kinderen van God broeders te noemen.

Niemand kan een gelovige liefhebben als gelovige, dan alleen een gelovige. Dit is een duidelijke aanwijzing van dit kenmerk. Vanwege de zonde is er van nature vijandschap tussen ons. Om het verschil te laten zien, moeten Gods kinderen zich dus verheugen in hun eensgezindheid. Om deze reden verheugt de apostel zich over Filémon, vanwege zijn geloof in God en zijn liefde tot de heiligen (Filem. :5). Bovendien was hij verblijd omdat de broeders vertroost werden (vers 7).

Verder is het een onfeilbaar teken van vriendschappelijke omgang wanneer mensen blij zijn zich te rekenen onder hen tegen wie ze

zich vroeger zeer onvriendelijk hebben gedragen en van wier gezelschap ze een grote afkeer hadden. Zo zien we dat de wolf neerligt bij het lam, een traag dier. De luipaard ligt bij de geitenbok en de jonge leeuw bij het kalf. Deze weldoorvoede dieren zijn vaak een prooi voor de leeuwen. Ook de koe en de berin zullen samen weiden, terwijl de koe vaak een prooi is voor de beer. De slang is in het bijzonder een vijand van de mens. Immers, God heeft gezegd: 'Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad' (Gen. 3:15). Ik geef toe dat hier voornamelijk over de duivel wordt gesproken. Toch heeft de reikwijdte van deze woorden ook gevolgen voor ons, die van nature een afkeer van slangen hebben. Want deze vriendschappelijke omgang zal zo groot zijn, dat zelfs een klein kind veilig bij het hol van een adder kan spelen. Wanneer deze zich allemaal zo met elkaar hebben verzoend, terwijl ze vroeger erg afgunstig op elkaar waren, is dat een betrouwbare aanwijzing van hun vriendschappelijke omgang.

Nog meer blijken hiervan zien we bijvoorbeeld bij een afgodendienaar, die na zijn bekering niemand zo liefheeft als de dienaren van God. Een wellustig mens die zijn begeerte heeft afgezworen, heeft niemand zo lief als het volk van Christus. Een losbandig mens die zijn onmatigheid heeft verlaten, bemint niemand zo sterk als degenen die matig zijn. De wereldse godloochenaar die tot bekering is gekomen, verheugt zich in niemand zo als in de meest oprechte aanbidders van God. Daarin zien we dat, hoewel mensen vóór hun bekering kunnen grommen zoals de beren (Jes. 59:11), zij daarna met gewezen en met smekingen zullen komen (Jer. 31:9). Zij zullen vriendschappelijk omgaan met degenen die zij vroeger haatten. Het is dus geen goed teken wanneer sommigen die onze godsdienst hebben aangenomen, toch blijven omgaan met mensen die niet oprecht zijn. Maar beschouw dit als een betrouwbare maatstaf, dat alleen de mens die het gezelschap dat hij vroeger haatte nu liefheeft werkelijk tot God is bekeerd.

Een andere duidelijke aanwijzing is dat wij al onze broeders liefhebben, ja, zelfs ons leven voor hen geven (1 Joh. 3:16). Hoe wordt

dat in deze tekst aangeduid? Daarin, dat het kalf en de jonge leeuw samen zullen neerliggen. Als de jonge leeuw de drang kan weerstaan het kalf te verslinden, zal hij dat ook bij ieder andere soort kunnen. Geliefden, het is een bijzondere genadegave om alle broeders lief te hebben, zonder aanzien des persoons. De profeet David zegt: 'Ik ben een metgezel van allen, die U vrezen' (Ps. 119:63). Dit duidt niet op het liefhebben van een bepaalde broeder, maar van alle broeders. Ik geef toe dat het vanwege bijzondere redenen kan voorkomen dat iemand zich meer verblijdt en verheugt in het gezelschap van de een dan in dat van de ander. Zo schrijft David dat hij zijn vreugde vindt in de heiligen die op de aarde zijn, en in de voortreffelijken (Ps. 16:3, naar de KJV). Dus vanwege een bijzondere genadegave of genadegaven kan men de een meer liefhebben dan de ander. Zo hield Christus het meest van Johannes, die ook wel 'de apostel die Jezus liefhad' wordt genoemd. Dit was niet vanwege een bijzondere genadegave in Johannes, maar doordat hun karakters elkaar aantrokken. Vaak brengt dat veel liefde voort.

Als wij echter iemand liefhebben met aanzien des persoons, is dat verkeerd. Bijvoorbeeld als we een rijke man met weinig genade met meer achting behandelen dan een arme man met veel genade. Of als we een arme en een rijke die beiden evenveel genadegaven bezitten niet hetzelfde respect bewijzen (Jak. 2:3). In Handelingen 8 zien we dat Simon de tovenaer voortdurend bij Filippus bleef toen deze in Samaria preekte. Maar het lijkt erop dat hij Filippus niet aanhing vanwege zijn genadegaven, maar vanwege iets in zijn uiterlijke verschijning. Broeders, het is verdacht als we iemand bewonderen vanwege zijn uiterlijke verschijning en niet verder kijken dan dat. Als een aantrekkelijk uiterlijk samengaat met enkele goede gaven, is het gevaarlijk om zo iemand te veel te bewonderen; dan is ons oordeel gemakkelijk partijdig. Als ik goedheid werkelijk liefheb wanneer ze zich in rijke kleding hult, waarom heb ik haar dan niet lief wanneer ze in lompen gekleed gaat? Geliefden, als wij niet op deze manier liefhebben, lijkt onze liefde op die van een papegaai en is ze niet oprecht. Ook al kunnen we niet iedereen in dezelfde mate liefhebben, de aard van onze liefde moet altijd dezelfde zijn.

Nu kom ik bij het derde teken, namelijk:

3. Wie wedergeboren is, is standvastig

Hoe volgt dit kenmerk uit Jesaja 11? Uit het feit dat de dieren samen neerliggen. Het kan gebeuren dat dieren elkaar toevallig ontmoeten, maar dan zullen ze spoedig elk weer hun eigen weg gaan. Als ze echter samen verkeren en neerliggen en voortdurend bij elkaar blijven, is dat een betrouwbaar teken. Velen kunnen voor de vorm meegaan naar de kerk en daar toch na een tijdje mee ophouden. Sommigen worden ziek en dan zullen ze, zoals een slang die in de winterse kou zijn huid afwerpt, ook wat van hún huid afwerpen. Dat wil zeggen, ze laten een prediker of een dergelijk man komen, belijden hem hun zonden en zeggen: 'Als God mij zal sparen, zal ik een nieuw mens worden. Ik zal nooit meer zulke verkeerde dingen doen, ik zal me nooit meer in zulk slecht gezelschap begeven.' Maar waar treft u hem aan, een maand nadat hij weer is opgeknapt? Niet bij de lammeren, maar bij de beren en wolven en leeuwen. Als wij dus met een onveranderlijke, standvastige liefde de kinderen van God aanhangen, is dat een betrouwbaar teken van onze wedergeboorte. Maar ik haast me naar het volgende teken.

4. Wie wedergeboren zijn, hebben vertrouwelijke omgang met elkaar

Het vierde kenmerk dat alle wedergeborenen vertonen, is hun vertrouwelijke omgang met elkaar. Hoe volgt dit uit Jesaja 11? Daarin, dat de jongste dieren samen zullen neerliggen. Voor alle schepselen geldt dat hun jongen hun het meest dierbaar zijn en dat ze heel waakzaam over hen zijn. Er is geen enkel schepsel dat niet zeer beschermend en zorgzaam is voor zijn jongen. Dit geldt in het bijzonder voor de berin, die zeer teerhartig is en soms zelfs op leven en dood zal strijden om haar jongen te verdedigen. Dat de jongen van de berin en de koe samen zullen neerliggen, duidt erop dat ze vertrouwelijk met elkaar omgaan. Ik denk dat dit dezelfde vertrouwelijke omgang is waarover Handelingen 4:32 spreekt. Daar staat

dat de gelovigen samenwoonden en alle dingen gemeenschappelijk hadden. Toch raakten ze de zeggenschap over hun eigendommen niet kwijt. Ook wordt hun vrijgevigheid beschreven: er was niemand onder hen die gebrek had, want ze hadden alles gemeenschappelijk. Het feit dat de jonge dieren samen neerliggen, is het beeld van liefdevolle vrijgevigheid om anderen te helpen.

Hier moeten we onszelf aan toetsen: kennen wij deze vertrouwelijke omgang met elkaar? Zijn wij bereid alles wat ons dierbaar is en ons na aan het hart ligt, af te staan om de nood van anderen te lenigen? Liggen onze kleintjes samen neer? Bedenk bovendien dat dit samen wonen en neerliggen geheel vrijwillig is en op geen enkele manier wordt afgedwongen. Als we samen in een kooi worden vastgehouden, is dat geen bewijs dat we vriendschappelijk met elkaar omgaan, maar wel als we er in alle vrijheid voor kiezen samen te leven. Velen die elkaar nu gezelschap houden, die nu bij elkaar wonen en samen neerliggen, zouden vertrekken zodra hen dat beter zou uitkomen. In het boek Esther lezen we dat toen de Joden de overhand kregen, veel van hun vijanden zich bij hen aansloten. Dat was niet uit liefde, maar omdat de Joden de overhand over hun vijanden hadden gekregen (Est. 9:2-3). Ook toen het volk van God uit Egypte vertrok, sloten veel anderen zich bij hen aan vanwege hun voorspoed.

Nu, in deze Evangeliebedeling, doe ik een beroep op het geweten van velen onder ons. Ligt u niet uit vrees samen met ons neer? Laat niemand het me kwalijk nemen dat ik zo spreek. Want ook nu zijn er mensen die zich bij ons hebben aangesloten, die ons op zekere dag weleens met vreemde streken zouden kunnen verrassen. Men zei over Jeremia: 'Laat ons hem slaan met de tong!' (Jer. 18:18). Velen van degenen die nu vertrouwelijk met ons lijken om te gaan, zijn eveneens bereid kwaad over ons te spreken. Wat zouden ze doen als ze de kans kregen? Geliefden, iemand die kwaadspreekt van Gods dienstknechten kan niet bij God horen. U kunt dieren met een ketting aan elkaar vastmaken, maar zodra ze worden vrijgelaten, rennen ze weer bij elkaar vandaan. Velen onder ons lijken op zulke dieren die een poosje aan elkaar zijn vastgeketend, maar zodra

ze worden losgemaakt, is alle gezamenlijkheid verdwenen. Zodra ze vrij zijn, zoeken velen van hen het gezelschap van beren en wolven op.

Ik haast me naar het vijfde teken.

5. Wie wedergeboren is, is meegaand

Hoe volgt dit kenmerk uit ons tekstgedeelte? Een klein kind zal de dieren leiden en over hen heersen. Als we ons gewillig laten leiden en begrenzen, is dat een betrouwbaar teken dat we genade hebben ontvangen. We lezen over leeuwen die getemd waren om triomfwagens voort te trekken; ze zijn handelbaar, meegaand. Wanneer een arme dienaar van God niets dan zijn eenvoudigheid bezit om ons binnen te leiden en wij ons door hem laten binnenleiden, zijn we meegaand. Als we er genoeg mee nemen te worden binnengebracht door mannen die geringer zijn dan wij, die eenvoudig zijn en slechts weinig gaven hebben, zijn we meegaand. Zo ook als een man zich iets laat vertellen door zijn vrouw, terwijl hij wijzer is en meer kennis heeft dan zij; of als een vrouw zich laat onderwijzen door haar dochter of dienstmeisje. Dan lijken ze op Job, die de raad van zijn eigen dienstknechten niet verachtte (Job 31:13); ze zijn meegaand, volgzzaam.

6. Wie wedergeboren is, houdt van eenvoud

Om het kort te houden, gaan we nu naar het zesde en laatste teken van deze verandering, namelijk dat iemand tevreden is met het voedsel dat hij vroeger kreeg. Dit is een betrouwbaar teken van de wedergeboorte. Hoe volgt dit uit Jesaja 11? De leeuw zal stro zal eten, net als de os. In het begin waren de dieren niet zo wreed als ze sinds de val van de mens zijn, maar aten ze stro en gras. Hiermee bedoelt de Heilige Geest dat wij, wanneer we (voor zover mogelijk) in onze oorspronkelijke staat worden hersteld – dat wil zeggen: wanneer het beeld van God in ons wordt hersteld – ons vroegere voedsel weer eten. Net als voorheen voeden we weer met het overdenken

van Gods wijsheid, Gods rechtvaardigheid, Gods genade, Gods grootheid en almacht en Gods overvloedige goedheid en waarheid. Dit is een betrouwbaar kenmerk van onze wedergeboorte. Kain daarentegen was een man van bloedvergieten, hij leefde van bloed. Is iemand dus zo ver gekomen dat hij teert op voedsel dat voor anderen onzichtbaar is (zie Joh. 4:32), zoals heilige gedachten en heilige overdenkingen? Zuigt hij aan de borsten van Gods vertroosting, waar Zijn kinderen door gevoed worden? Dan is dat een zeker teken dat hij zeer gelukkig en wedergeboren is. Kortom, zoals de apostel zegt, als iemand zich inspant om de prijs te winnen en daarom in alles zelfbeheersing toont (1 Kor. 9:25 en 2 Tim. 2:5 e.v.), is dat een vast en onfeilbaar teken van de wedergeboorte.

Toepassing

Nu wil ik twee toepassingen maken, een ter vertroosting en een ter vermaning. Eerst de troost, en dan kijken we naar de plaats die in deze tekst wordt genoemd. Wat staat daarover geschreven? De plaats waar zij allen zullen zijn, is bepalend: 'op de ganse berg Mijner heiligheid', of 'heel Mijn heilige berg'. Dat zal de toetssteen van de ware godsdienst zijn. Waar de berg is, daar is de ware godsdienst, daar is de kerk. Zoek overal, waar u maar wilt; de ware godsdienst is op de berg. Tegenwoordig zijn er velen die zich druk maken om te ontdekken waar de ware kerk zich bevindt, en ik zeg u: die is op de berg. Elia zei eens over de ware God: 'De God Die door vuur antwoorden zal, Die zal God zijn' (1 Kon. 18:24). Hetzelfde kan ik zeggen over de kerk en over de ware godsdienst: de godsdienst die het meeste vuur in zich heeft, die de meeste vroomheid en heiligheid tentoonspreidt, dat zal de ware godsdienst zijn.

De roomsen zeggen dat zij de ware kerk zijn. Maar kijk naar Gods berg en zie welke godsdienst het is die de mens het meest zachtmoedig maakt, zijn kwaadaardige natuur temt en zijn gemene, hondse gedrag wegneemt. Want een hond blaft en zal daarna bijten. Het blaffen en bijten van de rooms-katholieke kerk toont dat zij zich niet op de berg bevindt, want in hun kerk is bijten toegestaan. Is er ooit

een leer zoals die van hen geweest, die een man leert zijn eigen koning te vermoorden en zijn woord te breken? Is er ooit een geloof geweest zoals dat van hen, dat plannen maakt om iemand te vergifigen en vorsten tegen elkaar opzet? Hun laatste sacrament zal nooit vergeten worden, want toen de vrede tussen de beide godsdiensten werd bekendgemaakt, dacht men dat alles goed en voorbij was. Maar in een zekere plaats, Labius, werden tienduizend mensen vermoord, waarbij er tachtig met een en hetzelfde zwaard werden gedood, om van de andere wreedheden maar niet te spreken. Ook het buskruitverraad¹ was zo iets afschuwelijks en onmenselijks dat er nog nooit van iets dergelijks is gehoord. Hetzelfde zou ik kunnen zeggen van de rol van Garnet, die vond dat hij dit verraad niet openbaar mocht maken omdat het hem tijdens de biecht was bekendgemaakt.² Het is onmenselijk dat de biecht voor dergelijke barbaarse, onmenselijke en niet te evenaren wreedheden zo misbruikt kon worden.

Als onze godsdienst ooit dergelijke dingen zou onderwijzen (al zou, God verhoede, het pausdom over ons zegevieren), dan zullen we niet langer aanspraak maken op deze berg. Nooit heeft onze godsdienst gezegd (en dat zal ze ook nooit doen) de wapens op te nemen tegen de koning en wreedheden te begaan tegen meerderen en anderen. Integendeel, onze godsdienst leert een mens met en voor Christus te lijden. Er kunnen enkele wrede mannen onder ons zijn, maar wij zien op wat we belijden; we leren dat mensen het lijden zachtmoedig moeten verdragen. Dit alles is van groot belang voor ons allemaal. Als God niet wil dat wreedheid wordt aangeleerd of heerst op de plaats waar Hij met Zijn liefde is, hoe vreselijk is het

¹ The Gunpowder Plot of het buskruitverraad was een samenzwering die op 5 november 1605 werd ontdekt. Een groep rooms-katholieken probeerde onder leiding van Robert Catesby de protestantse koning Jacobus I van Engeland, zijn familie en een groot deel van de aristocratie te doden door in de kelder van het paleis van Westminster een grote hoeveelheid buskruit te laten ontploffen.

² Garnet was een priester uit de orde van de Jezuïeten die van de plannen voor het complot op de hoogte was en dat achter de schermen probeerde te voorkomen. Hij durfde zich echter niet openlijk uit te spreken, omdat de informatie hem via de biecht ter ore was gekomen en hij zich aan zijn plicht tot geheimhouding wilde houden.

dan om zo wreed te zijn! Als wij zo kwaadaardig en meedogenloos zijn, laten we onszelf dan niet bedriegen. Dan zijn we nog niet op de berg van God gekomen, want de profeet zegt: 'Men zal nergens leed doen, noch verderven op de ganse berg Mijner heiligheid' (Jes. 11:9).

Nu kom ik bij de tweede toepassing: een vermaning. In ieder van ons is namelijk nog iets van de leeuw en de beer overgebleven. Dit laat zien dat wij nog niet geheel vernieuwd zijn. Hiermee wil ik niet zeggen dat iemand die boos wordt, niet wederom geboren is. Maar ik wil aangeven dat niet alles goed en wel is wanneer deze boosheid onder ons heerst en tekeergaat. Soms heeft een goede boom een wilde tak, die geen goede vrucht voortbrengt, terwijl de boom zelf toch goed is. Maar dat moet dan niet overheersend zijn. De apostel vraagt: 'Als er onder u afgunst, ruzie en tweedracht is, bent u dan niet vleeselijk?' (zie 1 Kor. 3:3). Dan heb ik het niet over enkele kleine gebreken – want in heel onze natuur is veel zwakheid; moge God ons daarin bijstaan! – maar over gebreken die in ons leven de overhand hebben.

Het is verbazingwekkend om te zien hoe liefdeloos veel mensen zijn door anderen om elke kleine tekortkoming af te keuren, terwijl ze zelf kamelen doorslikken, grove zonden (Matth. 23:24). Zo zeggen ze van iemand die losbandige uitspattingen afwijst, hoeveel uitnemende eigenschappen hij ook heeft: 'Dat is een puritein.'³ Of wanneer een eerlijke man of vrouw door zwakheid in een bepaalde zonde valt, zeggen sommigen: 'Kijk! Nu komt zijn schijnheiligheid aan het licht!' Moeten mensen dan op deze manier bekritiseerd worden, alsof de volmaaktheid op aarde bereikt kan worden? Dit is zeker niet 'uw broeders naaktheid bedekken'! Dit is zeer ver verwijderd van de aansporing van Paulus om elkaar in een geest van zachtmoedigheid op het rechte pad te brengen (Gal. 6:1).

Geliefden, God verhoede dat ik iemand in de zonde zou laten verhardden. Ik zeg dit alleen maar opdat we zullen leren elkaars zwakheden

³ Hier wordt de naam puritein als scheldwoord bedoeld, in de zin van iemand met zeer strenge en rigide opvattingen.

te verdragen, aangezien in ieder van ons iets van de beer en de leeuw zal overblijven zolang we in deze wereld zijn. Laten we daarom leren elkaars zwakheden te verdragen. Want indien u zich nog steeds aan elkaar ergert, elkaar berispt, met elkaar op de vuist gaat en elkaar uitscheldt, kan ik u geen troost bieden aangaande uw staat. Kan zo iemand wedergeboren zijn? Wat! De beer, de leeuw en de wolf zijn toch niet opnieuw onder ons gekomen?

Ten slotte, u let op uw levenswandel wanneer u onder de mensen bent. Dat moet u ook doen wanneer u thuis bent, omgeven door uw dienstknechten en vrienden. Pas op dat u uw gezag dan niet misbruikt. Denk niet dat u uw woede, afgunst en twist, boosheid en ergernis vrij spel mag geven. Wanneer u thuis zo tekeergaat, kan ik u geen troost bieden. Zo ijverig als u zou speuren naar het bewijsmateriaal dat uw grond uw rechtmatige bezit is, zo ijverig moet u ook speuren naar deze welwillendheid en zachtmoedigheid en deze verandering in uw hart.

Let hier ook nog op, dat wanneer een fatsoenlijk mens aan zijn zonden wordt ontdekt, hij daarover moet en zal treuren. Als hij heeft gezondigd, keert zijn boosheid zich tegen die zonde. Laat iemand die een scherpe tong heeft, letten op wat de apostel Jakobus zegt: als iemand zijn tong niet in toom houdt, is zijn godsdienst zinloos (Jak. 1:26). 'Weest niet vele meesters, mijn broeders (...) want wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het gehele lichaam in toom te houden' (Jak. 3:1-2, zie ook Matth. 23:10). Als dergelijke twist nog steeds onder ons voorkomt, brengt onze stam nog steeds wilde appels voort en moeten we onszelf wantrouwen.

Daarnaast moet u de volgende waarschuwing ter harte nemen. Acht het niet wreed om boosdoeners volgens Gods recht te straffen. Maar laat de rechterlijke machthebbers oppassen dat ze het recht niet op een wrede manier handhaven, want dat zal hen duur komen te staan. De profeet David zegt: 'Ik zal van goedertierenheid en recht zingen' (Ps. 101:1). Oorlog noem ik geen wreedheid als het de strijd

van de Heere is. Maar wanneer iemand zonder opdracht het zwaard opneemt, zal hij door het zwaard vergaan, zegt Christus tegen Petrus (Matth. 26:52). Dit punt moet nog steeds worden benadrukt, want mensen roepen: 'Genade, genade!', maar ik zeg u dat genade niet zonder gerechtigheid kan. Want zoals er wrede gerechtigheid bestaat, kan er ook wrede barmhartigheid bestaan, bijvoorbeeld wanneer het de leeuwen wordt toegestaan de schapen te verslinden. Net zoals God moeten wij zowel gerechtigheid als barmhartigheid matigen en deze twee hand in hand laten gaan, opdat de God van genade op dezelfde manier met ons zal handelen als wij met anderen handelen.

Zo ziet u welke gemoedsgesteldheid we nodig hebben als we op Gods heilige berg willen wonen. Moge God ons, omwille van Zijn Christus, deze gewilligheid en zachtmoedigheid schenken. Hij geve deze gedaanteverandering van onze hardvochtige, onbarmhartige natuur, zodat we tot de zekerheid mogen komen dat wij geteld worden onder degenen voor wie Christus is gestorven, aangezien Zijn Geest zo'n krachtige en diepe verandering in ons heeft gewerkt.

Amen.